

Vem löser gåtan med Marats kliande hudsjukdom?

Marat, tidigare läkare och en av franska revolutionens förgrundsfigurer, led av en svårt kliande hudsjukdom. För att lindra klådan tillbringade han en stor del av tiden i ett badkar, där han också utträttade sina skrivgöromål. Det var också i badet han mördades.

Jacques-Louis Davids berömda tavla »Marats död« finns på Musées Royaux des Beaux-Arts de Belgique i Bryssel.

II Jacques-Louis Davids berömda tavla »Marats död«, som finns på Musées Royaux des Beaux-Arts de Belgique i Bryssel, avbildar en naken, död man i ett badkar. På hans hud finns sår, man anar också rivmärken.

Marat, tidigare läkare och en av franska revolutionens förgrundsfigurer, led av en svårt kliande hudsjukdom. För att lindra klådan tillbringade han en stor del av tiden i ett badkar, där han också utträttade sina skrivgöromål [1].

Han knivhöggs till döds av girondist-dottern Charlotte Corday den 13 juli 1793.

Från dermatologisk synpunkt har det varit av intresse att få klarlagt vilken hudsjukdom Marat led av. Under årens lopp har ett stort antal diagnosförslag framförts, bl a eksem, lepra, lichen, scabies, psoriasis, syfilis, prurigo Besnier (ato-

piskt eksem), diabetes – dock utan att få acceptans [2, 3].

Det har också diskuterats om »sidbytet« från respekterad läkare till revolutionär och de allra fattigastes förespråkare, ett byte som ledde till att Marat utsattes för förföljelse och därför måste hålla sig gömd – ofta under miserabla hygieniska förhållanden – kan ha utlöst stressymtom som tog sig uttryck i den svåra klådan.

En belgisk kollega har nyligen framfört hypotesen att Marat kanske led av Sézarys syndrom, en kliande hudsjukdom som dock beskrevs av Sézary och Bouvrain först 1938 [4]. Den karakteriseras av erythrodermi, lymfadenopati och förekomst av atypiska mononukleära celler.

Av Davids målning går det dock knappast att fastställa att erythrodermi föreligger.

Diagnosen är således alltjämt synnerligen oklar. Finns det någon av Läkartidningens läsare som vet något ytterligare om Marats hudsjukdom eller har något alternativt diagnosförslag?

Jan E Wahlberg
professor, Stockholm

Referenser

1. Janson HW. Konsten. Stockholm: Bonniers 1992: 597-9.
2. Murphy LC. The itches of Jean-Paul Marat. J Am Acad Dermatol 1989; 21: 565-7.
3. Juskiewenski GS. Jean-Paul Marat, le médecin, le savant, le philosophe, le journaliste, le révolutionnaire. Imprimerie-Librairie Bordeaux 1933: 80-90.
4. Sézary A, Bouvrain Y. Erythrodermie avec presence de cellules monstres dans derme et sang circulant. Bull Soc Fr Dermatol Syphilol 1938; 45: 254-60.